

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 firtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtat*..

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az Erdélyi Gazda

kiadó-hivatalához címzendők.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Aron, Báró Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Havi emlékeztető: február. — Kísérletek a Ryder-féle vándoraszalóval. Ritter Gusztáv. — Lötenyésztésünk főhibái. — Champignon tenyésztés. Ma u t h n e r Ö d ö n. — A takarmány és a tej. — Mezőgazdasági gyümölcsstermelés. — A romániai vámszerződés, állategeszségügyi szempontból. R. A. — A hó befolyása a gyümölcsstermelésre. — A nyulós bornak javítása. — A tojás értéke — és sulya. — A széna és szalmáról, mint kiviteli cikkéről. — Korai fejes saláta. — A borszesz és az új bor. — A lovak csutakolása. — Szép pelda! — A maros-tordamegyei gazd. egylet közgyűlése. — Tejszövetkezet Csik-Szeredában. — Személyi hírek. — Vetőmag és vadonczok eladása. — A kereskedő mint hazafi. — Új gazdasági egylet. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Az igás-állatok a nehéz tavaszi munka közeledtével jobb takarmányozásban részesülnek, vagy ha lehetséges néhány heti pihenést élveznek.

A leellett kanczák kevés árpa vagy tengeri (törökbuza) darát kapnak, napos időben csikójukkal együtt kivezetendők.

A lefiadzott koczák keltős élelmézési adagban részesülnek, de úgy, hogy az élelmézés megszorítása fiadzás előtt két héttel kezdessék. A ketreczekben lévő kis malaczkok alomja hetenként legalább egyszer megújítandó; tisztátalan, nedves fekhelyen az apróság megkoszosodik és elpusztul. Ha a szoptatós koczák élelmézésére nem rendelkezünk elegendő törökbuzával, a szoptatás 5–6-ik hetében a törökbuza mellé, vagy annak fele részbeni pótlására kevés répát is adhatunk, de csak úgy, ha nem rothadt.

Az anyajuhok jó illatos szénán tartatnak, hogy ne csak erőteljes egészséges bárányt hozzanak világra, hanem megtögyelve bő tejelválasztásra képesíttessenek.

Fejős és ellős bivalok erőteljes élelmézésben részesülnek, a leellett bivalokat meleg istállóban helyezük el, nehogy a gyenge és kényes bivalborjut a hideg megsanyargassa.

Göbolyók a hizás végszakán darát és jó szénát kapnak.

Majorságnak zabot, kendermagot hintünk, hogy a tojást korán kezdje.

Szőlő. A szőlőben az előbbi hónapban elmondott teendőket folytatjuk. Most az ideje szőlőnek való hegyoldalokat választani: a honnan legkorábban takarodik el a hó, ott a szőlő meg fog érni; rozsz fekvésű és hideg szeleknek kitett helyre ne pazaroljuk pénzünket és szorgalmunkat, mert ritkán látjuk örömét. Az ujonnan állítandó szőlők számára is most rendeljük meg — ha magunknak nincs — az ültetni valót. A ki jót is, sokat is akar: ültessen, a mi viszonyaink mellett — de mindig csak jó helyekre! — somszőlőt leánykával, wälsch rieslinget, rajnai rieslinget; pirosnak: burgundit, oportot, carbenetet stb — mindeniket külön-külön; az elegyítést bizzuk a pinczemeszterre. A szőlő hajtásához szükséges fűzesszöt megcszedetjük és pinczében tartogatjuk, karókat hegyeztetünk, ásokat, kapákat, karózó-vasat és a többi szerszámot számba vesszük és ha hibásak megjavíttatjuk, hogy annak idejében használhassuk.

Pincze. Pinczénkben az új borok leuhzását be kell fejezni; a megürült hordókat szigorú ellenőrzéssel tisztára kimosatni és ha megszikkadtak bekénezní, mert valamint csak egészséges test-

Havi emlékeztető.

Február.

Ház és udvar. Magtári gabonakészletünket rendes időben megforgatjuk; a tavaszi vetéshez szükséges vetőmagot előkészítjük.

Az épületek falai mellé szivárgott havat és esővizet kapával, ásóval gondosan elvezetjük.

Ekét, fogast, hengert, kijavított állapotban készen tartunk

A gazdasági udvar sepredekét, a szérüs kertekből a kazal- és boglya-fenekéket és tetőket trágyadompra szállítjuk, merte hónapon tul, az ekemunka idején, bajosan érkeznének belső teendők végzésére.

Csőves tengerit (törökbuza) morzsoltatunk; csutkája külön tűzelő anyagot ad.

Szántóföld. Ez időben csak kivételesen lehet szántani; a trágyahordás folytatása tartozik fíteendők közé. Hó-olvadáskor a földjeinkre gyűlt vizet úgy vezetjük le, hogy vizmosások, szakadások ne támadjanak, további igyekezzünk a vizet oly helyre vezetni, hol megállapodásával csekélyebb kárt okoz.

Réten és kaszálón még minden munka szünetel, kivéve a trágyázási miveleteket.

Langy időjárás alkalmával a vakond-turások és hangyaszombékok egyenetlése, mindenféle gízgaz, tövis és cserje kiirtása, nemkülönbén a kövek és más akadályok eltávolítása haszonnal végezhető.

Állattenyésztés. A mult hónapban említett istállói teendők nem változnak.

ben lakhatik ép lélek, úgy szennyes és dohos hordóból sem fog soha nektár csepegni. Gyakran töltögetni és pinczédet tőlől talpig tisztán tartani el ne mulaszt!

Gyümölcsös. Ha ősszel a gyümölcsfák töve körül a földet nem ásattuk volna fel, ezt most, mikor az idő engedi, megtenni el ne mulasszuk; január hóban be nem végzett gödrök ásását és a hernyófészkek szedését folytatjuk és bevégezzük. Olyan vén fák ágait, melyeknek koronája igen sűrű, mennyiben ősszel nem végeztük volna, megritkítjuk. Az elszáradt és beteges galyak eltávolítandók vagy kivágandók. Metszésekor a fákon támadt sebeket késsel simára kell faragni; a fiatal fák sebeit viasszal, a vénebb fákét pedig kátránnyal kell bekenni.

Faiskola. Szép napfényes időben a fiatal oltványok metszését megkezdjük. A törzsön ejtett sebek bekenésére legjobb a következő hideg folyó viasz: $\frac{1}{2}$ kilo közönséges erdei fenyőszurkot leolvasztunk, ehhez egy evőkanálnyi tisztított lenolajt adunk, mihez 9 dekagramm telmelegített spiritust (spiritus rectificatissimus) töltünk, az egészet jól összekeverjük és széles-száju üveg- vagy bádogszelenczékben légmentesen elzárjuk. Otó galyakat most már okvetlenül szedtetünk kell, de csak olyan fáról szedessünk, a melyek már termést hoztak, hogy a fajok valódisága kétségtelen legyen. Az alma és körténél a téli oltást végeztetjük és az oltott törzsök gyökerét felhigitott agyagföldbe mártogatjuk, az így elkészített törzsöket pedig kiültetésig a hidegtől védett pinczékbe, vagy vermekbe helyezük. Egres, ribizke, birsalmadugványokat szedünk és kiültetésig árnyékos helyre földdel betakarva elteesszük.

Konyhakert. Ha az idő engedi, a spárgaültetvények földjét felásatjuk. Az argenteuli mód szerint tenyésztett spárgaültetvények földje feltöltendő. Az elgyengült spárgaültetvényeket, a kihajtást megelőzőleg, jó vastagon friss lótrágyával fedjük be, hogy korán kezdjenek hajtani. Murok, petrezselyem, spenót, paszternákvetés szabadban megkezdetik. Gyengemelegű melegágyakba czeller, hagyma, vethető. Ugorka, dinnye, karfiol, karaláb, korai káposzta melegágyba ültetendő; saláta, retek, paszuly, törpe borsó melegágyakban elvetendő. A január hóban készített melegágyak körül rakott trágya ujjal pótolandó, hogy a hőmérsék folytonosan 15—20° R. legyen; szellőztetésre is, enyhe időben, gondunk legyen. Jegytáblák (cinkusok), szalmagyékények és kosarak készíttetnek.

Diszkert. Cserjéket, fákat metszetünk és a hiányzókat utánpótoljuk. Az eleven sövények visszametszetnek. Elfedűt diszcserjék, rózsák, virághagymák, évelő virágok, hidegebb időjárás alkalmával jobban elfedendők, szép napfényes lanya időben ellenben friss levegőt adunk nekik. Új kertek és ujjá alakítandó régi kertek terve megkészítetik és a földmunkálat megkezdetik. Diszcserjék u. m. fűzfajok, nyárfajok, vadszőlő, Lonicera, Forsythia, Syringa, Tamarix, Sambucus stb dugványok szedtetnek; diszfák, cserjék és rózsák oltása üvegház vagy melegágyakban végzendő és befejezendő. Fuchsia, Vanília, Lantana, Petunia, Uj-hollandi növények, szőnyegnek (Teppich) való növények dugványok általi szaporítását folytatni kell, a januárban készített dugványok, ha meggyökereztek, cserepekbe ültetendők. Verbenákat szaporítás végett melegágyakba kell kiültetni. Diszcserjék, Cameliák, Azaleák, Rhododendronok, ha korán akarjuk virágoztatni, melegházakba teendő és ott a szükséghez képest, kis kézi fecskendőkkel szorgalmasan öntözzük őket.

Méhészet. Fő teendők a méhesben: a csend és védelem. Méheink nyaraló helyét is iparkodjunk előre rendbe hozni.

A méhek szabadon bocsátásáról még szó sem lehet, azért ha valamely méhcsaládnál hasmenést észlelnénk, igyekezzünk azt még setétebbre, siri csendbe helyezni. Ki úgy méhészkedik, hogy méheit egy és más betegség miatt valamely derültebb napon kibocsátani, vagy pedig éhség miatt étetni kénytelen, az

vállassza óvatosan az időt, táplálásra pedig csak a legtisztább mézet használja.

Erdészet. Fő használat ugyanazon teendőkre terjed, melyeket a múlt hónapban említettünk; főleg arra legyünk figyelemmel, hogy a szárazon szállítandó fát e hóban teljesen eltakarítsuk. A mellékhasználat a szurokgyűjtés és mészégetés megkezdésére terjed. Az erdővédelem a fatolvajok elleni védelem és az erdővédek szigorú felügyeletére szorítkozik. Erdőművelés. Luczfenyőmag szedendő és a hóra szórandó vetések elvégzendők. E hónap vége felé dugványokat kell vágni és a pinczékben elhelyezni. A vadászati szünetel, legfeljebb a ragadozók üldözésére terjedhet. —

Kísérletek a Ryder-féle vándoraszalóval.

Mióta az 1878-iki párisi közkiállítás bíráló bizottsága az Alden-féle készüléken előállított gyümölcsaszalványnak ítélte oda egyhangulag az első díjat, mi által e termék mint legjobb lett elismerve; mióta Semler a gyümölcsértékesítésről szóló hirneves könyvét közzétette, mely néhány év óta a lapok szerkesztőjének fordításában a magyar olvasó közönség kezén is forog; — azóta mindenütt azon általános törekvés nyilvánul: aszalványaink előállításán javítani s azokat az amerikai áruval egyenértékűvé tenni. E célból különböző aszalókat hoztak be Amerikából Európába, u. m. az Alden-félét, a Reynold, Ryder és mások szerkezetét; — de miután az amerikai aszalók mind szabadalmazva voltak, azaz utanzásukat a törvény oltalma tiltotta; azonkívül pedig áruk is szerfelett magas volt; — az általános törekvés oly módosításokra és javításokra irányult, melyek az így átalakult szerkezet bántatlan előállíthatását biztosították — és ha a feltalálás oly vigan fog haladni ezentul is, mint eddig, maholnap annyiféle aszaló készülékünk lesz, mint a hányféle a méhkas; — és persze mindegyik a legjobb lesz....

Magyarországon a legelső amerikai aszalókat a kassai m. kir. gazd. tanintézet igazgatósága hozatta, melyek közül néhány könnyebben szállítható az 1885-iki budapesti általános kiállításon be volt mutatva. Az eszközölt kísérletek alkalmával a Ryder-féle 2-ik számú aszaló volt az, mely leginkább megfelelt és igen kitünő terméket adott. A nyugot-európai államokban megtartott próbák szintén a Ryder-féle 2-ik számú aszaló mellett bizonyítottak és az erdélyi gazd. egyesület közbenjárása folytán a nagyméltóságú földművelési ministerium a kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézet rendelkezésére bocsátotta ugyanazon aszalót, mely a budapesti kiállításon oly méltó feltűnést keltett.

Az amerikai aszalók főleg abban térnek el egymástól, hogy az aszaló tárnája vagy függőlegesen vagy vízszintesen van elhelyezve. Az Alden és Reynold-féle készülékek az elől említett módon vannak szerkesztve; de csakis nagyobb aszalótelepeken lesznek alkalmazhatók, mert a beszerzési költség igen tetemes és azonkívül egy három emelettel bíró állvány vagy épület szükséges. A függőleges tárnával ellátott aszalók csak akkor dolgozhatnak nyereségesen, ha elegendő számú cserény talál alkalmazásra; mert ha a cserények száma nagyon csekély; akkor a gyümölcs vagy igen sokáig marad egy helyen, vagy aszalatlanul kerül ki a készülékből.

A Ryder-féle aszaló vízszintes tárnájánál meg van tartva a most említett készülékek kiszáritási rendszere, de a cserény-emelő szerkezet, — mely oly gyakran mond csütörtököt és még gyakrabban szorul javításra — itt egyszerű cserénytolással van pótolva, melyet kézzel eszközölünk. A Ryder-féle aszaló burkolatos (kettős falu) öntött vas kemenczéből áll, füst-csővel, aszaló-táruával és 24 cserénnyel, melynek farámái között horganyozott sodronyfouat van. Ezen aszaló az 1885-ik évben 500 márkába, azaz mintegy 300 frtba került és Otto Andresennél rendelhető meg Hamburgban. (Königsstrasse Nro 8.) Megjegyezzük azonban, hogy Ryder aszalójának szabadalma 1886 october 30.-ával megszűnt és nálunk mindenestre jóval jutányosabban volna előállítható.

A tulajdonképeni kemencze tojásdad alaku, rovátkolt külső oldallal, mely akképen van pléhfallal körülvéve, hogy a kemencze kerüléken csövek képződnek, mi által a kisugárzó meleg felfelé lesz vezetve és az oldalvásti melegkiáramlás a lehető legkisebb mérvre redukálva. A kemencze magassága 80 centimeter, szélessége 55 centimeter. A kemenczét vaspléhburkolat — köpenyeg — veszi körül, a kettő közötti tér belvilágossága 10 centimétert tesz; a köpeny és kemencze közötti alsó rész nyitva van; az egyik széles oldalon pedig a tüzelő-ajtót találjuk. A tüzcsatorna két izben van megtörve és az ellenkező oldalon a kéménybe torkollik, mely levehető pléhcsőből áll. A kemenczén magán egy öntött vas, felfelé kinyitott szekrény van rézsutos vonalban, 15 foknyi szög alatt elhelyezve, melyen az aszaló-tárna nyugszik. E tárna négyszegletes és fából van készítve, de a kemencze fölé eső része pléhvel van behorítva akként, hogy minden tüzveszély ki legyen zárva; szélessége 71 centimeter, magassága 45 centimeter és hosszúsága 2·9 meter; állását egy lábtámasz biztosítja. A tárnát közepett deszkafal választja ketté, úgy, hogy egy felső és egy alsó szakaszt nyernünk. A szakaszok mindkét végén szellentyük vannak alkalmazva a czélból, hogy a cserényeket a tárnába betolni vagy kivenni lehessen. Az alsó végén levő szellentyük a levegő hozzájárulását zárják el, míg a felül levők üres térközű léczetből állanak, melynek az a rendeltetése, hogy a lég huzamát a kemencze alsó részétől az aszaló-tárna felső végéig juttassa. Minden egyes cserény 0·2623 négyzetméter aszaló felülettel bír, $24 \times 0·2623$ tehát 6·2952 négyzet méter aszaló felületet ad.

Az egész készüléket igen könnyen lehet két darabban szállítani, füstcső és cserény az aszaló tárnába lesz berakva. Az aszaló felállítása legfeljebb egy órát vesz igénybe.

A fűtés mindenféle tüzelő anyaggal eszközölhető, a tüzrostély azonban inkább fa és koaksz használatára szolgál; mert ha például apró kőszénnel akarunk fűteni, akkor szűkebb rostélyt kell alkalmazni, különben igen sok elégtelen szén hull rajta keresztül. Egy németországi kísérletnél 24 órai tartamánál 29 kiló kőszén fogyott el; miglen a mi kísérleteinknél ugyanannyi idő alatt 88 kiló vágott tölgyfára volt szükség.

Ha az aszalót működésbe helyezzük: a kemencze befűtve és a hőmérsék 80—90 Celsius fokra van emelkedve, akkor az alul a kemenczébe behatolt hideg és magában a kemenczében megmelegedett levegő a rézsutosan fekvő aszaló-tárnán felfelé

halad és a félig nyitott felső szellentyük útján ismét a szabadba jut. Ekkor hozzákezdünk a tulajdonképeni munkához, azaz két-két cserényt tolnunk be a tárnának közvetlenül a kemencze felett fekvő felső szakaszába; 5—50 percz mulva — minek ideje az aszalandó termék szerint váltakozik — ismét két cserényt tolnunk be, úgy hogy a második cserénypár az elsőnek helyére jut, emezt pedig rézsutosan felfelé toljuk. A cserénypárok betolását mindaddig folytatjuk, míg a legelőször betolt pár a tárna felső végére érkezik; hol kivesszük, a már félig megaszalt terméket átforgatjuk, mire a cserénypárt az alsó szakasz felső végén ismét betoljuk.

A cserénypárok e tologatását mindaddig folytatjuk, míg a legelőször behelyezett cserénypár az aszalótárna alsó szakaszának alsó végéhez nem érkezik, hol azt a már elkészült aszalvánnyal együtt kivesszük. Hogy e tekintetben biztosan járhasunk el, ki kell puhatólnunk azon időközök, melynek elmúltával a friss cserény berakható lesz.

A Kolos-Monostoron tett tapasztalatok szerint a következő időközökben rakható be új cserény, illetőleg az alább jegyzett időben készül el az aszalvány:

Szilvánál	50 percz mulva, tehát elkészülési idő 10 óra.
Cseresnyénél	20 " " " " " 4 "
Szeletelt almánál	15 " " " " " 3 "
Petrezselyemle- velnél	10 " " " " " 2 "
Muroknál	10 " " " " " 2 "
Gyalult káposztánál	10 " " " " " 2 "
Paradicsomalmánál	20 " " " " " 4 "
Szeletelt hagymánál	20 " " " " " 4 "
Spenótnál	5 " " " " " 1 "
Petrezselyemgyö- kérnél	5 " " " " " 1 "

A főzelékfélék rendkívül szépen aszalhatók és főleg a leveshez való veteménygyökér kiváló minőséget mutat. A gyalultatlan káposzta, zöld fuszulyka, pityóka csak akkor lesz sikerrel aszalható, ha röviddel azelőtt, mielőtt az aszaló tárnába kerülnek, kellően lepároljuk.

Miután nálunk a legfontosabb gyümölcsaszalványt a szilva képezi, mindenekelőtt a besztercezi szilvával eszközöltünk nagyobb kísérletet. A szilvát a kolozsvári piacon vettük, mely azonban a hosszas szekéren való szállítás miatt kissé össze volt törödvé s nagyfokú érettséggel bírt.

Minden cserényre $3\frac{1}{2}$ kiló friss szilva fér, tehát — miután két cserényt tolnunk be egyszerre — 50—50 perczenként 7 kilo szilva jut a tárnába, azaz 12×50 percz, tehát 10 óra alatt a fenti számítás szerint 84 kilo nyers szilvát lebetett megaszalni, ez 24 óránként 201·6 kilo nyers szilvának felel meg, miből 83·7 kilo legkitünőbb minőségű aszalványt nyertünk.

A kiadások a következő tételekben foglalhatók össze:

1) A Ryder-féle 2-ik számú aszaló ára 300 frt, két havi munkaidőre számítva 5%-al, esik napjára . . . . . 25 kr.

2) Ugyanennek törlesztésére, 40 évet számítva $2\frac{1}{2}\%$ -al, esik a két havi munkaidő minden napjára . . . . . 12,5 kr.

3) Két ügyes munkás az éjjel-nappali váltakozásra per 1 frt	2 frt — kr.
4) 88 kiló vágott tölgyfa kolozsvári piaci ár szerint kilója per 0·8 kr.	70 ⁴ / ₁₀ kr.
5) Világítás	10 kr.
6) 201·6 kilo friss szilva hectoliterenként*)	
2 frt 75 kr-ával	5 frt 54 kr.
Összesen	8 frt 71 ⁹ / ₁₀ kr.

Az aszalónak teljes működésbe helyezésére 10 órai fűtés és munka szükséges, épen annyi esik a működés megszüntetésére, tehát kell 72 kilo fa à 0·8 kr. . . . . 57·6 kr.
és 2 napszám à 1 frt . . . . . 2 frt —
összesen . . . . . 2 frt 57⁶/₁₀ kr.

Ezen összeget az egymásután következő munkanapok sorára kell elosztanunk; egy napra esik a fentebbi summa és a most kimutatott költség; ezen esetben kerülne a 83·7 kilo aszalt szilva 8 frt 71·9 kr + 2 frt 57·6 kr = azaz 11 frt 29·5 krba; de ha hat napig folyást aszalunk, akkor 83·7 kilo aszalvány csakis 8 frt 71·9 kr + 42·8 kr = azaz 9 frt 14·7 krba jön; vagyis első esetben 1 kilo legjobb minőségű aszalt szilva kereken 13¹/₂ krban, a második esetben közel 11 krban állana!

A Ryder-féle aszalónak főelőnye azonban nemcsak abban áll, hogy rajta kitűnő aszalványt nyerünk, hanem abban is, hogy vele igen biztosan dolgozhatunk, úgy hogy az elégés majdnem teljesen ki van zárva. —

A fenti kísérlet alapján a legmelegebben ajánlom ezen aszalót az általános terjesztésre, mert azt nemcsak magánosok, hanem gyümölcserőseztési szövetkezetek is szerfelett könnyű szállíthatóságánál fogva előnyösen használhatják, mi által gyümölcsiparunk úgy is, mint házi-ipar, úgy is mint kereskedelmi cikk, magasabb színvonalra fog emelkedni. Az 1886 őszén a német pomologusok Meissenben (Szászország) tartott közgyűlésén rendezett versenyszáznál a hamburgi Andresen által képviselt és kiállított vízszintes tárnáju aszaló nyerte a nagy územre kitűzött első díjat.

A mai napig az amerikaiak csakis almaaszalványt küldöttek az európai piacra, de most már azon vannak, hogy a szilvatermelést is meghonosítsák, mint azt Dr. Heyer „A gyümölcstermelés és gyümölcserőseztés az Egyesült Államokban” című munkájában említi, mely szakmunkát a gyümölcsészet minden barátjának beható figyelmébe ajánlok. A világról se higyük azt, hogy a mi részint füstös, részint piszkos termelvényünkkel a folyton haladó külfölddel továbbra is versenyezhetünk! Csupán aszalási eljárásunk az oka, ha saját szilvánkat csakis mint böjti ételt, vagy szegény embernek való eledelt tekintjük; e mellett pedig a francia vagy görcei gyümölcserő drágá pénzünket prédáljuk. A ki e harcban résztvenni s győzni akar, egy szót kell zászlaján lobogtatnia, azt, — hogy — „Előre!”

Kolos-Monostor.

Ritter Gusztáv,
főkertész.

*) Egy hectoliter szilva az érettségi állapot szerint 80—90 kilót nyom.

Lótenyésztésünk főhibáiról

a „Földmvelési Érdekeink” után a következőket közöljük: Lótenyésztésünk, melynek fejlesztésére különösen hivatva vagyunk, nem mutatja azon haladást, melyet méltán elvárhatnánk. Ennek oka a párosítás helytelensége és úgy a vemhez kancza, mint a csikó czélszerűtlen táplálásában rejlik. A párosításnál különösen szükséges a szakértelem, hogy az állatokat czélszerűen választassuk meg; mert hogy tenyésztésünknek sikeres eredménye lehessen, a czéllal kell tisztába lennünk, e nélkül minden törekvésünk csak kapkodásnak nevezhető. Nem helyeselhető eljárás az, hogy három éves, vagy három éven aluli kanczákat már fedeztetünk; a ló még ezen korban nincs teljesen kifejlődve, saját testének gyarapítására is szüksége lévén, erőteljes csikót nem hozhat világra és a mellett fejlődésében is úgy az anya, mint a csikó örökre vissza marad.

Legczélszerűbb tehát a kanczát betöltött 4-ik éve után párosítani, ez időtől kezdve 12—14 évig, esetleg tovább is tenyésztési czélokra alkalmas marad. A ménre nézve ugyan ez áll. A párosításnál ne használjunk nagyobb mént kis kanczára, lehetőleg mind a kettő egyenlő legyen, mert különben úgy a hágtásnál, mint az ellésnél a kanczának baja eshetik. A sárlás tavasszal jelentkező, legjobb a fedeztetést is ekkor eszközölni, mert az ellés így azon időszakra esik, midőn a munka inkább szünetel; a vemhesség ideje u. i. 330—350 napig tart. Az elvetelés kikerülése miatt, minden okot kerülni kell, mely azt előidézhetné; ilyen például a sebes hajtás, megerőltetés, hideg víz itatása, dohos, penészes takarmány, durva bánásmód. E helyett a kanczát tápdús takarmánnyal, jó karban, de nem kövéren kell tartani. A csikó a vemhesség 6-ik hónapjában életjelt ad magáról és kitapogatható. Az ellés előjeleinek mutatkozásával, melynek a telt főgy, a duzzadt szemérem-ajkak, a kancza nyugtalansága stb. bőven kell almozni. Az ellésnél, ha a magzat burok fel nem szakadna, fel kell azt repeszteni, nehogy a csikó megfulladjon. Az újszülött csikó a főgyhöz vezetendő, mert ezen első szoptatás tisztító hatással van rá; a hőmérsékre az istállóban ügyelni kell, legjobb ha az 15—16 °R. körül ingadozik; 3—4 nap múlva szép időben a csikó ki is bocsátható szabad levegőre, később a csikónak lehetőleg sok mozgást kell tennie, mit legkönnyebben a legelőn tartással lehet elérni. A szoptatási időszakban a kanczát tápláló takarmánnyal kell tartani, hogy bőven tejeljen, 5—6 hetes korában a csikót zabra, finom szénára kaphatjuk és 5—6 hónapos korában elválaszthatjuk. A fiatal állatot az egy éves korig igen jól kell tartani, mert ezalatt fejlik legtöbbet; de mégis úgy kell takarmányozni, hogy gyomrával a táplálás arányban legyen, szénát a mennyit megesszik, de 3 kg. zabnál naponta többet adni az első évben nem jó, a 2-ikban az adag 6 kg.-ig emelkedhetik, a 3-ikban pedig ismét 3-ra szállhat.

Ménésbéli lónál az ellés után 14 napra a párzási ösztön felújulásával a felhágatás ismételhető s ez esetben az elválasztást czélszerű a fél éves csikóval végrehajtani; ha azonban csak minden második évben csikóztatnánk, akkor a szoptatás tovább is tarthat. —

Champignon (csiperke gomba) tenyésztés.

Számos a champignon tenyésztés ügyében hoztam érkeztelt kérdés, valamint az e tekintetben eltérő nézetek arra indítanak, hogy a praktikus és theoretikus észleletek alapján legcélszerűbbnek bizonyult tenyésztési módot, mely egyszersmind a leghelyesebb is, megismertessem; szolgálatot vélek tenni ezzel nem csak az érdekelteknek, hanem egyúttal mindazoknak, kik gyakorlat hiányából a tenyésztést ez ideig nem vették fogatba, vagy ha igen, úgy kellő szakértelem hiányában, sikert nem értek el, de most meggyőződést fognak szerezni arról, hogy a tenyésztés sem különös időt, sem nagy fáradságot nem igényel.

Minden félreértést kikerülendő a kezelést sorrendjében és pontonkiut tárgyalom, minek követése esetén a remélt eredmény el nem fog maradni.

A trágya és az ágyak. Friss lótrágya veendő és pedig oly lóvaké, melyeket csak zabbal étetnek, a legjobb. E trágyából a hosszú szalmát ki kell venni, a félhosszu azonban bennmarad és egy ép oly magas, mint széles halom készítettik, melyet naponkint alaposan megforgatunk oly módon, hogy az alsó része felül legyen, mi addig ismétlődő, míg édeses szagú és barnás-szürke színű lesz, mi 8 nap múlva szokott bekövetkezni. E trágya a megázástól óvandó, különben rothadásnak indul. Megjegyzendő még, hogy e trágyanak belül fehérnek nem szabad lenni, mert a fehér szín jele, hogy elégett és ily trágya a champignon csira nem ágazik szét. Ennek eleje veendő az által, hogy igen meleg napokon a trágyat kétszer is meg kell forgatni; mert megeshetik, hogy reggeltől délutánig már elég.

Ha a trágya ez utasítás szerinti módon el van készítve, illetve se túlmedves, se túlszáraz, akkor az ágy készítése veendő fogatba és pedig olyformán, hogy a trágya 60 ctm. magasra felrétegeztetik és egyenletesen letíportatik, mi naponkint addig ismétlődő, míg 40 cm-ternyire leülepedett, a hőmérséknek pedig 30 R. fok alatt kell lenni (24—25° a legjobb), ellenben a berakandó csira 35—40°, mely túlmeleg trágya folytan kiég.

Az elrakás. Félökölnyi, illetve nagyobb csiradarabok veendő, melyek a fent tárgyalt ágyakba, egymástól 20 ctm. távolságba ily alakban: . . . kézzel 4 ctm. mélyen kapart lyukakba elrakatnak, mely lyukakat ezután ismét be kell tömni és egyenletesen megnyomkodni.

Ha ez megtörtént az ágyak bármely használható anyagból készült takaróval befödtenek, illetve betakarthatnak, mely takarót langyos vízzel meg kell nedvesíteni, illetve mindig nedvesen tartani, hogy 3 hét lefolyása után meggyőződhessünk, hogy a csira kikelt-e vagy nem? Az első esetben azon környéken, hol a csira berakatt, fehér penészszerű szálak lesznek láthatók, az utóbbiban pedig (t. i. ha nem kelt ki) a csira helyén vörösbarna foltok észlelhetők, mely esetben a csira elrakását újra kell fogatba venni. — A szélágazás megtörténte után a champignon ágyra egy 5 ctm. vastag földréteg egyenletesen helyezendő és ha a föld száraz lett, úgy langyos vízzel meglocsolandó.

A manipuláció után a siker nem marad el és a termés 3 hónapon át folyton tart. A kiszedés alkalmával az ágyak fölé

deszka helyezendő, hogy az illető ne közvetlenül az ágyra lépjen, mert ott, a hova lépett, champignon többé nem nő. A leszedést, mely minden 24 órában vehető fogatba, se vágás, se szakítás, hanem kizárólag lecsavarás által kell eszközölni, ellenben azon a helyen a rothadás veszélyeztetik. Ez ágy két hét múlva kezd teremni.

A gombaház. A sikeresen tenyésztésnek egyik főkövetelése a helyesen, szeltől óvott helyen elkészített gombaház és pedig deszkából egy inkább lapos tetejű faalkotmányt készítenünk, melyben belül a föld 1 meter mélyre kiásatik. Kereskedelemre szánt tenyésztésnél e háznak 5 mtr. széles és 10 mtr. hosszúnak kell lenni; házi szükségletre szánt tenyésztésnél azonban aránylag kisebb terjedésű lehet, mi annyiból előnyösebb, hogy a fűtés könnyebben eszközölhető. A deszkákat a tetőn úgy kell elhelyezni, hogy egyiknek széle a másikat fűdje és pedig egy részt ama célból, hogy az eső, illetve nedvesség át ne szívárogyon, másrészt pedig, hogy a melegség ki ne hatoljon. A tető bármely minőségű trágyával beburkoltatik, hogy a hideg be ne hatoljon. Nyáron a tető szintén kívánatos a friss levegő távoltartása miatt, ellenben a gomba férges lesz.

A fűtés és a hőmérséklet. Az elősorolt teendők véghezvitele után a gombaház légmentesen elzáratik. A benső hőmérsékletnek legkevesebbé 12—15° R. és nedves melegnek kell lenni, de magasabb hőség is sikeresen előmozdítja a tenyésztést. A fűtés télen, az ajtó ellenkező oldalán lótrágyaival, melyből a hosszú szalma ki van szedve (mert kurta szalmás trágya a meleget jobban tartja, mint a hosszú szalmás és ez által a fűtéshez is sokkal alkalmasabb), oly módon történik, hogy a trágya 1 mtr. mélységből a tetőig 1 és fél mtr. vastagságban fel lesz halmozva és az ajtótól jobbra és balra, sőt az ajtó előtt is lerakatik. A levegő se száraz, se túlmedves ne legyen; a trágya fűtés mindig folytatandó, kihűlt trágyat frissel kell pótolni. A kertész, a gyakorlat embere, a tenyésztésre nem alkalmas hideg temperaturát arról ismeri meg, ha a gombaházban a lélegzőcsőnél a lehelletet látja.

Ha a champignon hosszú száru és nem tömött, akkor a gombaházat szellőztetni kell, mert ez arra mutat, hogy kevés a levegő benn. Ha pinczébe akarunk champignont tenyészteni úgy főleg az említett hőfokra kell ügyelni; szabadon álló ládák a végből nem előnyösek, mert minden oldalról a légáramlatnak vannak kitéve, mi meggátlandó az által, hogy megfelelő nagyságú gödröt ásunk és a ládát ebbe helyezük, ha pedig a pincze az érintett hőfokkal nem bír, úgy az ajtó előtt trágya rakandó le, mi által a hőfok a pinczébe emeltetik. —

Budapest.

Mauthner Ödön.

A takarmány és a tej.

Minden gyakorlati gazda előtt ismeretes, mily nagy befolyással van a takarmány a tejtermelésre, érteve ennek úgy mennyiségét, mint minőségét. Még az általánosan bővebb, de rosszabb minőségű tejet adó külföldi marhafajták is, okszerű takarmányozás folytán a mellett, hogy tejhozamuk mennyisége minden igényt kielégítő fokon marad, a tejminőség tekintetében is a magyar fajta szarvasmarhák tejjóságát megközelíthetik. Igen

érdekes kísérleteket tett e tekintetben Magyar-Óváron Cselkó István tanár, melyeknek eredményét a „Mezőgazdasági szemle“ után röviden közölni szükségesnek tartjuk.

A kísérletek allgauri fajta marhákkal 1886 évi január 1-től októberig folytak. A téli takarmányozásban két időszakot különböztethetünk meg: az 1-ső január 1-től márczius 20-ig, a 2-ik márczius 20-tól ápril 22-ig terjed. A nyári takarmányozásban pedig 16 időszakot lehet megállapítani, ezek kiterjedése azonban nem egyenlő, mi mindenesetre az adatok hátrányára van. Télen először kaptak a tehének 20 kg. répát, 4 kg. réti szénát, 3 kg. árpa-szalmát, 4 kg. buza-polyvát, 0.75 kg. rozskorpát, 1 kg. maláta csirát, mely takarmány után a tehének átlag egyenként naponta 7-133 liter tejet adtak. A második időszakban: 25 kg. répa, 4 kg. réti-széna, 2 kg. mohar-széna, 2 kg. buza-polyva, 0.75 kg. repce-pogácsa, 0.75 kg. rozskorpa, 1 kg. maláta csirából álló napi adag mellett, a tejhozam átlag naponta volt 7-730 liter s a minőség majdnem ugyan olyan; — a tiszta jövedelem naponta minden tehen után egy fél krral emelkedett. Már eme két takarmányozás között is észrevehetően az utóbbi részére esik a kedvező ítélet.

Ha a nyári takarmányozást figyelemmel kísérjük, az alábbi tapasztalatokra jövünk. A tejmenyiséget legjobban fokozó takarmány a következő sorrendbe foglalható: cinquantino csalamádé, baltaczim, zabos bükköny, luczerna, czirok, pignolettó csalamádé. Ha továbbá a téli és a nyári takarmányozást hasonlítjuk össze, úgy találjuk, hogy a nyári etetés a terménynek ugy mennyiségére, mint jóságára sokkal kedvezőbben hat be, mint a téli; mert míg a mennyiséget illetve a téli takarmányozás a 7-ik helyen áll, addig a minőséget illetve is csak az 5-ik helyre volt képes jutni. Ebből következik, hogy fejős teheneinket lehető hosszú ideig zöld takarmányon tartsuk; a mit ugyan minden gyakorlati gazda tud és alkalmaz is, ha egyébert nem, már csak azért is, mert a zöld takarmány kevesebbe kerül. Mindenesetre feltűnő, hogy a pignolettó-csalamádé mellett a tehének mind minőség, mind mennyiség tekintetében legrosszabbul teljesnek. Ennek oka valószínűleg abban keresendő, hogy a pignolettó később vetttven, a reá jövő száraz időjárásban nem fejlődhetett ki s így sanyaru tápszert szolgáltatott.

Ez adatok közlését nemcsak azért tartottuk szükségesnek, mert némi tájékozást nyújthatnak a takarmányozás terén, hanem azért is, hogy gazdatársaink figyelmét ilyenmü kísérletek tételére felhívjuk. Az eredményt mindenkor szívesen közölni fogjuk. —

Mezőgazdasági gyümölcsstermelés.

Villási Pál ismert pomologusunk, a mezőgazdasági gyümölcsstermelésről felolvasást tartott, melyből kiemeljük a következőket.

Három évvel ezelőtt Morva-, Cseh- és Németországot beutazva úgy találta, hogy átlag véve kevesebb a jó talaj, kisebbek a birtokok, adójuk aránylag nagyobb, a munkáskéz és élelmi-szerek pedig drágábbak a mieinknél és mégis a jóllét általánosabb. Ennek okát pedig abban lelta, hogy a nép keve-

sebk gabonát és több kereskedelmi növényt termeszt és különösen a gyümölcsfa az, mely legtöbb jóllétet terjeszt mindenütt; azonban a termeléssel kapcsolatosan az illető ipar: is mindenütt a közelben találta. A cukorrépa földek mellett a cukorgyárak; hol kender és len diszlett, ott volt a fonó és szövőgyár; hol pedig a gyümölcsstermelés virágzott, azon helyen a gyümölcsfeldolgozás is általánosan szerepelt és vállalkozók hiányában maguk a termelők egyesültek.

A termelést a fogyasztással ily szervei összeköttetésbe hozni s a termeléssel kapcsolatban a feldolgozó ipart létesíteni nálunk is szükségesnek tartja, főleg azért, hogy a különben gyorsan romló gyümölcs szállíthatóbbá váljék.

A gyümölcsstermelést nemcsak azért kell ajánlani, mert a legjövödelmezőbb, hanem mivel aránylag kevesebb szakértelemet is kíván, sok befektetést nem igényel és ez is annyi évre elosztva, mint a mennyit a gyümölcsfa él, elenyészőleg csekély összeget képvisel; e mellett más növények termelése is inkább lehető. Villási nem kíván külön kiszakítandó földterületet, hanem út-széleket, mesgyéket stb. mi által épen azon helyeket értékesíthetjük, melyek különben nem használhatók. A gyümölcsfeldolgozásához szükséges berendezések is aránylag csekélységbe kerülnek; mert míg egy cukor-, sőr-, vagy fonógyár felállításához ezrek szükségesek, addig egy gyümölcs-aszató alig kerül néhány száz forintba. A gyümölcsnek némely feldolgozási neme pedig gazdasszonyaink kezében van és a közönséges konyhaeszközökkel is foganatosítható. A gyümölcsstermelés iránt azonban — különösen ott, hol nem divatos — idegenkedés mutatkozik, a mit több okra vezethető vissza. Első az, hogy igen sokáig kell várni a birtokosnak, míg fája termővé válik. 2-ik hogy a gyümölcsfa helyes neveléséhez csak tanult kertész érthet. 3-ik azon aggodalom, hogy nagyon sok gyümölcsöt találunk termelni annyira, hogy azután nem tudunk azzal mit csinálni. 4-ik hogy a gyümölcs termést, sőt magát a fiatal gyümölcsfát is ellopják. Ezen okok elseje elesik, ha meggondoljuk, hogy a nagyobb tért igénylő gazdasági fák sorai közé törpébb növésü csontárokat, vagy törpe alanyra ojtott almárokat ültethetünk, a melyek 5—6 év multán teremnek; úgy, hogy mire a nagyobb fák termésbe jönnek, e törpék el is távolíthatók. A gyümölcsfa alakításhoz igaz, hogy kell szakértelem, de gazdasági fánál alakítás nem szükséges, sőt teljesen elvetendő; mint ezt ujabban azon jelentékeny áramlat is elítéli, mely Gressent tanár vezetése alatt a gyümölcsfa eltorzítása ellen küzd; ezen áramlat magában Franciaországban keletkezett, hol a miniszterium is csatlakozott hozzá. Ami a tultermelést illeti, ez nem aggasztó, mutatja ezt Német-, Franciaország, Északamerika, sőt saját hazánk példája is, hol a növekvő termeléssel a növekedő kivitelpárosul. Továbbá nem annyira a nagy árakban, mint a termés mennyiségében kell keresni a nyereséget. A 4-ik okot illetőleg Villási ur szó szerint a következőket mondja: „csak örülhetünk neki, hogy makacsul lopják a gyümölcsöt, mert ez csak azt bizonyítja, hogy a gyümölcsöt minden ember szereti és hogy azt pénzért megvenni is kész volna, ha annak ára jobban az ő erszényéhez mérve lenne; legbiztosabb ellenszere pedig abból áll, hogy rajta legyünk, miszerint ne csak magunk is nagyobb mér-

tékben termeljük a gyümölcsöt, (mert akkor ha lopnak is belőle úgy mint most is a gabona, burgonya, vagy szőlőből, nem érezzük azt oly élénken); de hogy a köznép között is minél jobban elterjedjen a gyümölcsstermelés, mert ha neki magának lesz elég, nem szorul a máséra: mint ezt Trencsén, Szatmármegyék, valamint Kecskemét vidéke példái igazolják, hol senki sem panaszkodik a gyümölcs lopás miatt, mert vagy van mindenkinek, vagy oly olcsó, hogy könnyen hozzá juthat a szegényebb sorsu is.

Ezek után nyugodt lélekkel ajánlja a gyümölcsfa tenyésztést, mint legjövendősebb iparágat. Csupán a sok fajok termeléséről szokunk le; a kevés faj elengedhetlen feltétel ott, hol jövendősegről van szó, nemcsak egy birtokosnak, de egész vidéknek is egy fajta termelésére kell törekednie, csakis így tarthat biztos kelendőségre számot, így hódíthat állandó piacot. Magyarországnak nincs oly vidéke, hol egy vagy más gyümölcsfaj meg ne teremne; a homokos talajon sok esetben jobban diszlik a gyümölcsfa, mint az agyagon, mutatja ezt Kecskemét példája. Azonkívül a gyümölcsstermelés más művelés lehetőségét sem zárja ki, különösen addig míg a fák fiatalok a kapások művelése sikeres. Óvakodjunk azonban szőlő és lucernás közé ültetni fáinkat vagy ezek talaját így rendezni be, mert eme növények mélyre ható gyökereikkel a tápot vonják el fáink elől. A begyepesítés pedig azért nem ajánlható, mert a talajt elzárván, ennek következtében az elvadul, mi a gyümölcsstermesre nem lehet előnyös. —

A romániai vámszerződés, állategészségügyi szempontból.

Az osztrák-magyar-román szerződés iránt Bécsben a főbb elvekre nézve megállapodások történtek és a romániai szakértő-előadók részletesebb információ nyerése végett két hétre Bukarestbe mentek. A további tárgyalások csak azután folytatottak és esetleg fejeztetnek be.

Ezen szerződés nagy részben, de főleg állategészségügyi szempontból minket erdélyrészi lakókat érdekel első sorban és megérdemli, hogy most, midőn a szerződő kormányok részéről nem merev magatartás, hanem egyenes és őszinte szándék nyilatkozik, óhajunkat állatkereskedelmi és egészségügyi szempontból fölemlítsük.

Gazdáink közül sokan aggasztólag nyilatkoznak, hogy a szerződés megkötése esetében mennyire veszélyben leszünk, ha ismétellen megnyitattik a szarvasmarhák bebocsátására vonatkozólag a vámsorompó; hisz beigazolt tény, hogy 1877. év őszén voltak legutoljára a bebocsátások, miket az akkori romániai keleti marhavész okából tiltottak el és azóta még maig sem volt behajtás, de nem is volt marhavészünk, leszámítva a dévényi esetet, hova azonban nem közvetlen a keleti részekből került. Ez ellen mi kifogást nem is teszünk és nem is tehetünk, mert beismerjük, hogy az abszolút be nem bocsátás mindenestre biztosabb; de másfelől azt is tekintetbe kell vennünk, hogy állategészségügyi adminisztrációnk most egészen más, mint tíz évvel ezelőtt volt és tetemesen javul, ha a már kész

törvényjavaslat az országgyűlés által elfogadtatik. Másfelől elismeréssel kell adóznunk a romániai kormányak is, mert ott is átlátták, hogy mi egy megbízható állatkereskedelmi szerződést csak akkor köthetünk, ha velünk egyező eljárást követve, állategészségügyi törvényt alkotnak a miénkkel teljesen megfelelő elvek alapján és azt egész szigorral fogatosítják is. Ez a romániai kormány jól felfogott érdeke, mert épp úgy tudja, mint mi, hogy állategészségügyi törvények megalkotása elődázhatlan, mert ellenesetben nemzetközi szerződéseinknél fogva ismétellen egy vámháborura adhatunk okot, még a szükséges törvény megalkotása után is, ha az lelkiismeretesen nem fogatosítatik, mert csakis Románia legfőleg az, melyért a nyugoti részekből ez ideig szarvasmarháink állatkereskedésével teljesen ki vagyunk zárva.

Az 1872-ik évi bécsi nemzetközi értekezletekből nagyon jól tudja Románia és tudta Szerbia is, hogy mit követeltek a nagyhatalmasságok: mi, nem tekintve a nagymérvű kiadásokat, bele is egyeztünk a kivánalmakba és így jött létre a ma is fennálló 1874. évi XX. törvénycikk. A romániai és szerbiai kormányok magukra nézve terhelőknek és nagy anyagi kiadást igénylőknek tartották a feltételeket és így keletkezett azon intézkedés, hogy a rendes állatkereskedelmi forgalomból kizárattak és velük, mint eltérő eljárást követőkkel szemben más eljárás gyakoroltatott. Később Szerbia belenyugodott és megalkotta a törvényt, mire kormányunkkal megkötötték a szerződés. Épen azért most több felőlől kapunk értesítéseket, hogy a románai szarvasmarha Szerbián áthajtatik és így nagyon veszélyeztetik egész Magyarországot.

Az esetleges bebocsátásra nézve megjegyezzük, hogy szakközeink közül a romániai osztrák-magyar konzulatusságokhoz kellő számban legyenek egyének kiküldve; ezek az ottani állategészségügyi viszonyokról minket időnként értesítsenek és az esetleges gyanus marhavész esetekről kormányunknak jelentést tegyenek. A lábön behajtások korlátoztassanak és a mennyiben megengedtetnek, mindig vesztégzár tartandó, honnan a rendeltetési helyig saját közeink felügyelete alatt eszközözendők, mint eddig.

Tekintetbe véve továbbá azt, hogy a keleti marhavész önállólag leginkább Oroszországban fejlődik ki, onnan jön legtöbbször Romániába és így hurczoltatik be hazánkba; Oroszországgal szemben a lehető legszigorubb határzár érvényesíttessék. Mi, kik különben tapasztaltuk, hogy Romániában is azon prefaturákban, melyek csaknem közvetlen határosak Oroszországgal, akárhányszor önállólag is lépett fel a keleti marhavész, ezt már biztosan állítani nem akarjuk és harcztot folytatni nem óhajtunk, hanem szigorú ellenőrzést kérünk.

Mindezekről és a még nagyon számos állategészségrendőri intézkedésről, melyek a megalkotandó szerződésből kifolyó romániai törvényben gyökereznek, kormányunk bizonyára gondoskodni fog. A földművelés-, ipar- és kereskedelmi minisztérium illető ügyosztálya élén oly egyének állanak, kik hosszú évek folytán nemcsak elméletileg, hanem a közvetlen tapasztalatokból megszerezték mindazon ismereteket, melyek itt érvényesítendők.

Ezért tehát legyünk teljesen megnyugodva, mert ma a hivatalos Románia részéről is elismerik követeléseink indokolt és jogos voltát és tudják, hogy minket nemcsak hazai érdekeink, de nemzetközi komoly kötelezettségeink is arra köteleznek és utalnak, hogy szerződéseink kötésénél bármely országgal szemben óvatossággal járjunk el.

(Kolozsvár)

R. A.

A hó befolyása a gyümölcstermelésre

Gyümölcstermésünket valóban csak akkor nevezhetjük magunkénak, ha azt le is szedhettük. Befolyásolja az időjárás, a fák kora, a talaj tápláló hatása stb. stb. Gyakran a tavaszi fagy teszi tönkre szép reményeinket, mikor virágzás idejében arra virradunk, hogy a gyümölcsszüret minden emberi kéz hozzájárulása nélkül megtörtént. A hóval — bár nem minden körülmények között — de segíthetünk valamit. Mikor hóréteg borítja a földet, a jó gazda el nem mulaszthatja nagy gyümölcsfáinak törzsét körülrakni jó magasan hóval; így a hó jó takaró félre, de mert nagy tömeg van együtt, nehezebben olvad el a fák alatt, mi által tavasszal huzamosabb ideig hűvösen tartja a fák gyökereit körülvevő talajréteget, a fák így későbbre kezdenek fakadni, tehát későbbre is virágoznak. Jóllehet csak néhány napot nyerünk ez által, de nem egyszer mégis a késői fagytól védjük meg gyümölcstermésünket. — (K.)

A nyulós bornak javítása.

A „Borászati lapok“-ban Molnár István vinczellérképezdei igazgató egy rajnamelléki borkereskedő: Zatern kísérletét közli, a nyulós boroknak fagyás általi megjavításáról, melyből az alábbiakat ide igtatjuk. A kísérlet tárgyát 1875-iki zavaros, nyulósodásra hajlandó rizling-bor képezte; a bor 1878-ig évenként 3-szor lett fejtve, utóbb nevezett évben 2-szer erősen kénezett hordókba, a következő évben újból kétszeri — kénezés nélküli — fejtésen esett át, míg 1880-ban 50 °R.-ig hevítve pasteurizálva lett; — mind ez eljárások eredményre nem vezettek, sőt a pasteurizálás után a bor még jóval sűrűbb és zavarosabb lett, mint előbb volt és később sem tisztult meg. Most jött fent nevezett borkereskedő azon gondolatra, hogy az előbb hevített bort megfagyassza és azután melegítetlen borral hajtja végre a fagyasztást, kísérletének sikerülte után pedig az egész mennyiséget ezen eljárásnak vetette alá. A lefajtott bor tükör-tiszta s a veszteség jégben 8% volt. A megfagyott és újból felolvasztott rész, nyulós, nyálkás anyagnak mutatkozott.

Már 50 év előtt irtak e tárgyban Leucht és Rottler; Stuttgartban a Bär cég az ötvenes években foglalkozott a borok fagyasztásával; e kísérletben tehát csak az az érdekes, hogy ily uton nyulós borok javíthatók volnának. A nyulósodás állítólag a célszerűtlen erjedés következtében fordul elő a boroknál; ez azonban nem mindig áll, mert a budai vinczellér-képezde pinczéjében egy 25 literes hordó bor megnyulósodott, pedig a többivel együtt 20—22° C. mellett lett erjesztve; valódi oka a nyulósodásnak tehát még kifürkészve nincsen, — Pasteur állítása szerint gombák okozzák. Érdekes lenne a fagyasztás által

nyert hátrálékot vegytanilag vizsgálni, hogy megtudhassuk, mi okozza a borok nyulósodását és vastag törését?

Magunk részéről csak azt tehetjük hozzá, mint e lapok ez ideig első számában is jelezve volt, hogy nem tarthatjuk a fagyasztást általános érvényű borjavítási módnak; e véleményét igazolja azon körülmény is, hogy ez eljárás nem hódított oly tért magának, hogy az általánosan elfogadott borkezelési módok közé sorozni lehetne. A nyulósodás csak gyengébb boroknál szokott előfordulni. Nagyon gyakran észlelhető könnyű kerti boroknál, de bájosan hisszük, hogy valaki a tokaji aszúnál, vagy a diószegi bakatornál tapasztalta volna. — Azon is csodálkozunk, hogy ezen baj a budai képezde termésében mutatkozik, talán a mélyebb fekvésű helyen termelt lugos szőlők szüreteléséből nyeretett azon 25 liter bor? A nyulósodás ellen különben jó óvszer, ha a cukorszegény mustot vagy cukor, vagy szesz által feljavítjuk és azután kiejedni engedjük. —

A tojás értéke — és sulya.

Igen megszokott, de tulajdonképpen igen sajtós dolog az, hogy a tojásokat szám és nem suly szerint adjuk és vesszük. Az érték a számban nem nyer kifejezést, de a sulyban igen! Némely tojás kétszer annyit nyom, mint egy másik. Minő igazság van abban, hogy az egyikért annyit kell fizetnünk, mint a másikért? Valjon nem szenved-e rövidséget az a gazda, ki egy nehéz tojásért annyit kap, mint szomszédja egy könnyűért? És nem szenved-e rövidséget a könnyű tojás vásárlója?! Valamint a többi élelmi cikket nem szám, hanem suly szerint adjuk és vesszük, ugy a tojást sem volna szabad szám szerint adni és venni! Az okszerűség és a méltányosságon kívül még a baromfi tenyésztés is nyerne a tojásoknak suly szerinti adás-vevése által. Jelenleg ugyanis azon faj bir a legnagyobb értékkel, mely a legtöbb tojást szolgáltatja; ha azonban a tojáskereskedelemtől a suly volna a fő ényező, akkor természetesen azon fajok tenyésztésére fektetnék a fő sulyt, melyek a legnehezebb tojást adják. Számos háromfaj apró tojásai által tűnik ki, ezen fajok persze értékükből sokat veszítenének, míg ellenkezőleg azon fajok, — melyek nagy és nehéz tojásokat raknak — igen népszerűekké lennének. Ez egyszerű reform által a tenyésztőknek és a fogyasztóknak egyaránt igazságot szolgáltatnánk. És miért maradunk mégis a régi eljárási módnál?! —

(M. F.)

A széna- és szalmáról, mint kiviteli cikkről

értekeznek a „Gazdasági lapok“-ban Krocák G. Emil. Az „Erdélyi gazda“ 2-ik számának „Gazdasági munkaprogram“ című cikke már megelőzőleg foglalkozott ezen tárggyal; a mennyiben a széna és szalma kivitelét korlátozandó rendelet életbe léptetésére vonatkozó törekvéseket csak mint érdekes eszmecserét felidéző tárgyat tekinti. Krocák felemlíti, hogy a széna és szalma kivitele sem a gazdaságra, sem nemzetgazdasági szempontból nem káros; sőt kívánatos volna, ha javított szerkezetű és olcsó széna-sajtók előállítására törekednének a

gépgyárak, hogy azokat szerényebb körülményű gazdák is megszerezhessek és segélyükkel kérdéses czikkjeiket szállításra alkalmasabb alakba hozhassák. Csupán gabonát termelni egyoldalú gazdálkodás, manapság pedig nálunk még ezen állapotok divatoznak a szénatermelés rovására; ha a gazda szénát adhat el, ha ezt a külföld jól fizeti, ennek következése, hogy a szénatermelésre is nagyobb suly lesz fektetve, az állattenyésztésnek nagy előnyére. Miért ne adjon el a gazda takarmányt, ha így több jövedelemre tud szert tenni; miért elleneznének a takarmány kivitt, ha a buza, zab, árpa, olajpogácsa eladását megengedjük. — A mely czikk egyszer kereskedelmi tárgyat képez, hasznot ígér; annak termelése csak ajánlható és fontos körülmény, hogy a széna és szalma kiviteli czikké váljék. A nagy alföldi birtokokon kazal számra rothad el a szalma, értéke semmi, a tulajdonosnak sok esetben csak teher; nem volna tehát káros, ha az kiviteli cikket képeznék. Épen úgy mint a gabonából, a szalmából sem adja el a gazda a szükségést. Ujabban sok vidék szállit szupp-szalmát papirgyártásra s az eredmény az, hogy földjét igyekszik jó erőben tartani, még több szalma-nyerés céljából.

Az tehát a ki czélszerű, könnyen kezelhető és olcsó szalma-sajtoló gépet szerkeszt, millió értéket takarít meg az ország számára és épen olyan jó szolgálatot teend evvel a gazdáknak, mint az, ki a gőzcséplőgépet feltalálta. —

Korai fejes saláta

termelése céljából márczlus eleje táján — mihelyt a talaj állapota megengedi — válasszunk a kertben, lehetőleg meleg, napos fekvésű helyen egy jól trágyázott finom földű ágyat, csináljunk ennek hosszában 1 1/2 cm. mélységű árkokat s ezekbe vessük el ritkán és lehetőleg egyenletesen valamely korai salátafajta magvait. A magvakat fedjük be vékony réteg finom földdel és nyomkodjuk meg a gereblyé hátával. A magvak kissé kedvező idő esetében 8—10 nap múlva kikelnek. Mihelyest a növények annyira megerősödtek, hogy könnyen megfoghatók, a fölöslegeseket kitepegetjük, úgy, hogy a megmaradottak között legalább 15 cmnyi közök legyenek. Ezután nincs egyéb dolgunk, mint a sorok között és a növények körül a földet néhány-szor óvatosan meglazítani és nagyon száraz időjárás esetén megöntözgetni; a mit mindig délben kellene végezni. Ezen eljárás mellett 2—3 héttel korábban van fejes salátánk, mintha a növényeket a szokásos módon először átültetjük, miáltal ugyanis a fejlődés mindig jelentékenyen megzavartatik. — Néha ezen eljárás mellett, a növények tejlődése folyamában még másodsor is meg kell ritkítani a sorokat. Ennek szükségét a termelő könnyen megítélheti. A 2-ik ritkítás alkalmával a sorokból eltávolított növényeket más ágyakba lehet átültetni. Ezek azután az eredeti ágyakban levő növényeknél valamivel későbbben szintén adnak termést. — (M. K.)

A borszesz és az új bor.

A kinek jó bora van, az ne sajnáljon egy üveg finom alcoholt mindig készletben tartani pinczéjében. Böven megtérül az

a néhány krajczár kiadás, mely erre évenként szükséges. A legtöbb betegség t. i. ha a szüret jó volt és a hordók tiszták voltak és jól kiforrt a bor, később a hordó szájától jut a borba, mely a bedugaszolás után a leggondosabb törölgetés mellett is névves szokott egy kissé maradni s jó fészke a pincze levegőjében esetleg valamely régibb betegségből ott időző erj-gombáknak, melyek aztán a dugó felnyitásokor könnyen a borba juthatnak. Ha ellenben a ledugaszolás után egy pár csepp tiszta alcoholt öntünk a hordó szájára a dugó közé, ez nem engedi ott a gomba-csirák életben maradását. De jó még az alcohol arra is, hogy a lopót, a mivel a hordóba nyulunk, előbb ezzel öblögesztjük ki. Természetesen még jobb, ha a teli hordó szájánál levő bor színére is cseppentünk minden ledugaszolás előtt egy gyűszűnyi alcoholt. (B. L.)

A lovak csutakolása.

A lovak csutakolása ép oly fontos, mint az etetés és kivált mikor a fogatok nehéz munkát végeznek, a lovak egészségének fentartására okvetlenül szükséges.

Az állatok bőre egy nagyon tevékeny kiválasztó-szerv, mely számtalan likacsokkal (pórus) van ellátva, melyeken át folytonosan távozik el a test tulságos víztartalmának egy része, a vér által nem használható anyagokkal egyetemben. Ezen pórusokon kívül minden négyzetcentiméternyi területen száz meg száz kis mirigy található, mely mirigyek egy olajszerű folyadékot választanak ki s ezen olajszerű folyadék adja meg a bőrnek puhaságát, hajlékonyságát és simulékonyságát; ezenkívül minden egyes szőrszál egy kis mirigyből veszi kezdetét, mely mirigy szolgáltatja a szőrnek a megkivánt tápanyagokat.

A bőrnek legfelsőbb rétege folytonos kopásnak lévén alávetve, a kopás által létrejött hulladékok apró pikkelyek alakjában jelennek meg a bőrön és ezeket minden áron el kell távolítani. Ha a ló dolgozik, akkor a bőr, mint elválasztó szerv, nagyobb tevékenységet fejtvé ki, a válmány mint izzadság jelenik meg. Erre az izzadságra azután rászáll a por s a kis pikkelyalaku hulladékok is hozzátapadván, a bőrt egy piszokréteggel vonják be, mely réteg azután akadályozza a bőr tevékenységét. A réteg ugyanis betömi a pórusokat s a kis mirigyeket, miáltal a bőr nem kapván meg a neki szükséges nyirkosságot, megkeményedik, ránczossá lesz, fölcseresedik, egyszóval beteggé lesz.

Az izzadság, miután el nem távozhat, a benne lévő anyagokkal együtt a bőr alatt gyülemlik meg s ott hólyagokat, daganatokat stb. hoz létre.

Mindezen bajoknak elejét lehet venni a rendes vakarás, kefézés, mosás és csutakolás által. —

(Gy. M.)

Szép példa!

A vas megyei gazdasági-egyletnek volt 1886-ban 91 alapító, 595 rendes, 3921 pártoló és 176 levelező tagja, összesen 4783. Vas megye területe 5035 négyzetkilométer, 360,000 lélek-

számmal (az 1880-iki népszámlálás szerint); az erdélyi ország-rész 15 megyéje 57604 négyzetkilométeren terül el és 2,171,000 ember lakja; tehát aránylag 28.698 tagnak kellene lenni a különböző gazdasági egyletekben; — azonban félünk, hogy még a Vas megye számját sem érjük el. A fent idézett egyletnek tagdíjából 5266 forint bevétele van előirányozva, — valjon egész Erdélyben megy-e ennyire az e czímen befolyó összeg? Az eredmény nyitja egyrészt kétségkívül az olcsó tagdíjban áll: a rendes tag 3 frtot, a pártoló tagok csak 1 frtot fizetnek évenként, de tömeges részvétük anyagilag és erkölcsileg hasznára van az egyletnek! Valjon nem volna e jó, e példát nálunk is követni s a tagsági díjakat a jelzett minimumra leszállítani? —

A maros-tordamegyei gazd. egylet közgyűlése.

Megyei gazdasági egyletünk közgyűlése január 17-én a megye házában báró Bánffy Zoltán elnökle alatt közepes részvét mellett folyt le. A titkári jelentésből, mely részletesen adta elő az egész évi működést, csupán azt emeljük ki, hogy a múlt évben öt helyen tartott erdélyi fajú szarvasmarha kiállítás és hogy ezen vidéki kiállítások folyton fokozódó élénkség és részvét mellett tartatnak s jelentékeny befolyással bírnak a kis és legkisebb birtokosok figyelmesebb és gondosabb állattenyésztésére. Az öt helyen kétszázötven forint jutalom osztott ki az egylet sajátjából, mert fájdalom a földművelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium ismételt előterjesztések dacára is megtagadta az 1886-ik évre ugy a titkári javadalmazáshoz, mint a kiállítási díjazásokhoz való s már több év óta rendszeresen gyakorolt hozzájárulást, mely sajnos intézkedés ellen a közgyűlésből is részletesen indokolt felterjesztés ment.

Legörvendetesebb jelenség azonban az egész múlt évi működésből, hogy az egylet részére kísérleti települ a kosárdombon öt holdnyi föld szereztetett és az szabályos táblákra felosztván, egy ötszáz öles rész már a múlt őszen rigoliztatott is. Kora tavaszon megfelelő örház fog építtetni s a kerítés különböző rendszerek alkalmazásával felállíttatni s részint mint faiskola, részint mint különböző magtermelési kísérletek tere fog fokozatosan berendeztetni.

A pénztár állása kielégítő, mert a megtagadott állami segítség miatt a múlt évi kiadások is megszorítottak — tagsági hátralék igen kevés van kün. Két új alapító taggal szaporodott a múlt év folyamán az egyleti tagok száma u. m. Illyés Lajos és Bordács Lajos birtokosokkal — kik 50—50 forint alapítványi összegeiket be is fizették.

Folyó évre a kísérleti telep berendezésének megkezdésén kívül tervezve vannak a szokott állatkiallítások, egy őszi termény-kiállítás, vetőmagvak hozatala kiosztás végett stb.

Szóval az egylet, ha nem is csap valami nagy zajt, buzgó elnöke és alelnökei: Máriaffy Albert s Kovács Ferencz, valamint szorgalmas titkárja Lokodi János s néhány kitaró választmányi tagjának vezetése alatt a rendelkezésre álló csekély anyagi erő keretében, nem eredménytelenül működik s ha kísérleti telepe sikerül: akkor éppen kiváló hatást fog kifejthetni.

A közgyűlés végén nagy érdekű és igen beható eszmecsere fejlődött ki a gyümölcsnemesítés tárgyában, melynek folyamata alatt sok érdekes tapasztalati adat soroltatott fel a jelen voltak valódi okulására és tanulságára.

A gyűlés tagjait az elnök fehér asztala hozta azután ismét össze — hol a nagyfalusi jó bor mellett bőven hangoztak a jó kívánatok az egyletre és annak kiválóbb tagjaira.

Vidéki.

Tejszövetkezet Csik-Szeredában.

A csikmegyei gazdasági egyesület igazgató választmányának január hó 19-én tartott ülésén az egyesületi titkár előterjesztést tett egy Csik-Szeredában létesítendő tejszövetkezet megalapítása iránt megindult mozgalomról. Az előterjesztés szerint az ügy már azon stadiumban áll, hogy néhány hét alatt a szövetkezet megkezdheti működését. A vállalat részvényekre lesz alapítva, melyeknek összegét a részvényesek esetleg az általuk beszoigáltatandó tej árával is kifizethetik. Egy részvénynek ára 100 frt, melynek összege azonban csak részletekben lesz befizetendő. Kiszámíthatlan lesz a marhatartó gazdaközönség előnye a Csik-Szereda környékén levő községekben, ha fölösleges tejüket, mely eddig nyomtalanul elkallódott, ezután a rendes piaczi árban küldhetik be a központi csarnokba készpénz fizetésre. Rövid idő alatt más képet fog mutatni a szomszéd községek marhaállománya, mert minden valamirevaló gazda igyekezni fog gazdaságában legalább annyi okszerűséget életbe léptetni, hogy a sok haszonvehetetlen tinó-binó helyett tejelő marhákat állít be s nem pusztíttatja takarmányát oknélküli marhaállománnyal. A részvények már jórészt elő vannak jegyeztetve és lefoglalva, a mi mindenesetre jó jel a vállalat kilátásaira nézve. —

Személyi hírek.

Ordódy Lajos, az országos gazd. egylet buzgó főtítkára a január 10-én tartott választmányi ülésén egyleti igazgatóvá választatott. — Réti János, a kolos-monostori gazd. tanintézet jeles tanára a Kassán megjelenő „Szőlőszeti, borászati és gazdasági lap“ gazdasági rovatának vezetését vette át. — Gamauf Vilmos, az erdélyi gazd. egylet titkára Alsó Fehér-, Besztercze-Naszód-, Kis-Küküllő-, Kolozs-, Maros-Torda-, Szolnok-Doboka- és Torda-Aranyos-megyékre a budapesti kereskedelmi muzeum elnöksége által a mezőgazdasági termelési ágak képviselőjévé lett kinevezve. —

Vetőmag és vadonczok eladása.

A kolozs-monostori gazdasági tanintézetől az alább következő magvak és vadonczok megrendelhetők:

Szent-János rozs 30 mm. per	7 frt — kr.
Champlain tavasz-buza 10 mm. pr.	8 „ 50 „
Cuba zab 50 mm. pr.	6 „ 60 „
Chevalier árpa 100 mm. pr.	9 „ 50 „
Bodzai tengeri 50 mm. pr.	6 „ 50 „
Őszi borsó 5 mm. pr.	9 „ — „

Vadalma, 72,000 darabja	—	frt	1 kr.
Vadkörte 53,000, „	—	„	1 „
Nagy-enyedi vinczellér-képezdénél:			
Vadalma 3000, darabja	—	„	1 „
Vadkörte 2000, „	—	„	1 „

Megrendelések, melyek beérkezésük sorrendje szerint teljesítettek, az intézetek igazgatóságához czimzandók. A zsák és csomagolásért számított, valamint a szállítási költségek is a megrendelőt terhelik. Magoncokat kivételesen díj nélkül is kaphatnak oly községi faiskolák, melyeknél a magvetés nem sikerült, ha kedvező fekvés és talajjal bírnak, ha bekerítve és kuttal ellátva vannak, ha kezelőjük kellő szakértelemmel bír s a megmunkáltatás akadályokba nem ütközik. Ezen feltételek létezése a tanfelügyelő, a kerületi faiskola felügyelő vagy a törvényhatóság által igazolandó. Keilőleg felszerelt 50 kros bélyeggel ellátott kérvények legkésőbb február 10-ig a földmivelési miniszteriumhoz nyújtandók be. A folyamodásokon megjelölendők még a folyamodó község neve, az utolsó vasuti állomás és az utolsó posta, a kívánt magoncok neve és nemenkénti száma, a faiskola területe és beosztási tervezete. —

A kereskedő mint hazafi.

Ritka tünet, — mert eddig az volt az előítélet, hogy e két fogalom nem fér el egymással. Fényesen beigazolta az eltenkezőjét Spiegel S. budapesti gyümölcs- és magkereskedő, Andrassy-ut 16. sz., ki mintegy 1 1/2 évvel ezelőtt azon kezdte vállalatát, hogy a magyar gyümölcsöt külföldön értékesítette és szép jövedelmet hozott termelő közönségünknek. Midőn aztán kerti vállalatát kitünő és friss magvakkal felszerelve nagyobbitotta, igen természetesnek találjuk, hogy e fiatal törekvő kereskedőt az egész hazának földmivelő és kereskedő közönségünk bizalma kíséri oly mérvben, hogy az országos gazdasági egyesület kérészetiszakosztálya dinnyemagvainak elárúsítását is rá bízta. Közönségünk az elmondottak után ugyancsak az ő saját érdekében cselekszik és önmagát tiszteli meg, midőn ezen hazai magüzletet keresi fel tömeges rendeléseivel és ha jól hallottuk, Spiegel mindenkinek, a ki egy levelező-lapon kéri, ingyen és bérmentve megküldi igen csinos mintegy 400 ábrával díszített árjegyzékét.

Ezen árjegyzék külső jellege nemes egyszerűség, tartalma pedig olcsó árak által út el előnyösen a cifra külsejű árjegyzékektől. Ezt azért jegyezzük meg tüzetesen, mert jó, ha tudja a közönség, hogy a csece-bece cifra külsejű árjegyzékek költségeit a magvakkal drágábbra jegyzett áraival szintén csak a közönség fizeti meg. —

Új gazdasági egyesület.

Mint a „Kolozsvár“-ban olvassuk, „Kolozsmegyei gazdasági egyesület“ czim alatt br. Jósika Samu főispán szorosán vett megyei gazdasági egyesület megalakításán fáradozik. A terv nem új. Esztendő előtt felvettett már ilyen e megyére kiterjedő gazdasági egyesület létesítésének eszméje, de az akkori viszonyok nem voltak arra való, hogy a kimondott ige testet öltön. Megyénk érdemes főispánja vette most kezeibe az ügyet és azonnal meg is indította érdekében az akciót. Készen van a tervezet,

az alapszabály, melyet a főispán ur most tanulmányoz át. — Az egyesület megyénk politikai beosztása szerint járáásokra lenne felosztva, a lehető legolcsóbb tagsági tételekkel. Regiejét az erdélyi gazdasági egyesület venné át, melynek mintegy fiókja gyanánt szerepelne. Az egyesület olyannyira vitális érdekeket van hivatva képviselni, melyek Kolozsmegye közönségének teljes érdeklődését méltán megérdemlik. —

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

ELADÓ:

2 darab 2 éves jól kifejlődött magyarfajú
tenyészbika.

6 darab 1 évet töltött, szépen fejlődött
tenyészkan.

(6.)

(Kis-jenői faj.)

(1—3.)

Diadal zab,

minden eddig ismert zabfajok közt legbőtermőbb (trieurözött vetőmag.) Hectolitere loco Szt.-Demeteren zsák nélkül 5 frt, a marosvásárhelyi vagy segesvári vasutállomáson zsákkal együtt 7 frt 50 kr. — Szt.-Demeter, u. p. Nagy-Kend.

Ifj. SPERKER FERENCZ.

Katona Zs. hideg oltóviasza.

Az 1885-ik évi budapesti országos általános kiállításon nagy eredménnyel kitüntetett hideg oltóviasz és fatapaszomat, mely a külföldi hasonkésztmények fölötti előnyeivel fogva mind nagyobb kelendőségnek örvend, tisztelettel ajánlom a kérészet- és gyümölcészettel foglalkozó közönség figyelmébe.

Eladási árak:

1. sz. nagy pléh szelencze 1100 gramm tartalmú 1 frt 50 kr., 2. sz. közép-nagy szelencze 900 gramm 1 frt 25 kr., 3. sz. közép-szelencze 1/2 kilónyi 80 kr., 4. sz. kis szelencze 300 gramm 50 kr.

Nagyobb vételnél, valamint viszont eladóknak külön kedvezmény.

FŐRAKTÁRAK: Kecskeméten Katona Zsigmond készítőnél, honnan 5 frtot tevő megrendelések bérmentve küldetnek. Budapesten: Kochmeister Frigyes utódaí urak nagykereskedésében; Thalimayer és Seitz urak nagykereskedésében; Spiegel Soma ur kerti eszközök kereskedésében Andrassy-út 16. sz. Ugyazinté vidéken több jelentékeny gyógyszerárban és kereskedésben.

Kecskemét.

Katona Zsigmond.

(7.)

(1—3.)

GAZDATISZT.

Egy jó bizonyítványokkal és több évi tapasztalatokkal bíró családos egyén egy nagyobb gazdaságban óhajtana állomást kapni.

Értekezhetni R. J. név alatt Mező-Gerebenesen, 20. u. p. M.-Kapus. (4-4.)

HIRDETÉS.

A fogarasi magy. kir. ménesuradalom igazgatósága 20. esetleg több métermázsa prima vöröshere magot kíván venni. Termelők kéretnek 1886. évi termésű arankamentes, jól rostált heréből egy kis mutatót küldeni és levélben annak utolsó ára iránt fenti igazgatóságot értesíteni.

Az igazgatóság.

(1. 3-3.)

(3.)

ELADÓ:

(2-5.)

1000 drb. Saazi komló dugvány, ezere 5 frt.

3000 drb. Saazi egy éves gyökeres dugvány ezere 15 frt.

Mezei paszuly törpe, hófehér, bőtermő (szemelt vetőmag) 100 kilónként 10 frt

Árak Homoródi vasútállomáson értendőek.

Homoród-Héviz. Gr. Haller János.

Téli fehér calvil,

Török Bálint, Batul és Pónyik alma,

valamint

szép nagy téli körte

megvételre kerestetik.

Ajánlatok mustra beküldése mellett Spiegel S. gyümölcsüzletéhez — Budapest, Andrassy-út 16. szám — intézendők.

(2.)

(2-2.)

PIACZI ÁRAK.

A h e t i v á s á r		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marhahús	
h e l y e	napja								széna	szalma			
k r a j c z á r o k b a n													
Budapest	január	30	metermázsa	910	—	655	720	610	580	—	—	—	
Brassó	január	28	hektoliter	630	380	330	330	190	350	200	150	230	28
Deés	január	25	"	580	540	480	—	280	480	680	—	320	26
Fogarás	január	21	"	460	—	310	—	170	350	275	150	210	28
Gyula-Fehérvár	január	29	"	610	510	390	—	230	365	250	200	260	32
Kézdi-Vásárhely	január	27	"	630	—	360	280	180	400	250	80	210	24
Kolozsvár	január	27	metermázsa	830	—	550	—	500	460	400	240	300	28-30
Maros-Vásárhely	január	27	metermázsa	780	560	525	—	506	429	230	180	290	28
Nagy-Szeben	január	28	hektoliter	560	440	370	350	210	380	190	120	250	24-32
Nagy-Várad	január	25	"	625	498	360	352	230	370	380	180	400	48
Sepsi-Szent-György	január	31	"	620	580	350	250	170	380	300	100	150	20
Szász-Régen	január	27	"	575	500	325	275	180	300	310	200	260	24
Torda	január	22	"	625	350	350	300	200	320	300	30	238	20